

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จะนำเสนอวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาความถูกต้องตามกรอบความคิดของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของหน่วยงานและนักวิชาการ แล้วมาจัดทำแบบสอบถามความถูกต้องของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามฉบับร่างเพื่อให้ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน
2. การศึกษาความถูกต้องตามแนวคิดของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยทำแบบสอบถามความถูกต้องตามแนวคิดของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้รับข้อเสนอแนะจากประธานและกรรมการ

ควบคุมวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนอีกครั้ง โดยตรวจสอบความสอดคล้องเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามตรงตามกรอบความคิดของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทำการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้าง และหลักวิชา

3. การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม ค่ามัธยฐาน ≥ 3.50 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.00

4. การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 134 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความเป็นไปได้ ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และใช้การทดสอบค่า $t - test$ เพื่ออ้างอิงค่าเฉลี่ยไปยังกลุ่มประชากร โดยกำหนดว่าแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความเป็นไปได้นั้นต้องมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นอย่างน้อย 3.50

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามวิธีดำเนินการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิจัยได้ ดังนี้

ความถูกต้องตามแนวคิด ของแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความถูกต้องตามแนวคิด ทั้ง 4 ด้าน 6 หลัก 68 รายการ ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 6 หลัก 20 รายการ เช่น จักระบบโครงสร้าง เกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) 2) การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 6 หลัก 17 รายการ เช่น ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่น ในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานวิชาชีพ ยกย่องเชิดชูเกียรติ ครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา ที่ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ 3) การบริหารงานงบประมาณประกอบด้วย 6 หลัก 16 รายการ เช่น ตรวจสอบ กำกับ ติดตาม การจัดทำบัญชี เอกสารการเงินและพัสดุให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และ 4) การบริหารงานทั่วไปประกอบด้วย 6 หลัก 15 รายการ เช่น ประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึง แนวทางทั้งหมดมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้

อภิปรายผล

จากผลวิจัยสรุปการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสรุปเป็น 6 หลัก คือ

1. จากการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความถูกต้องตามแนวคิด เหมาะสม และเป็นไปได้ ทั้ง 4 ด้าน 6 หลัก 68 รายการ โดยแนวทางการปฏิบัติในด้านการบริหารงานวิชาการตรงกับแนวคิด มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เณลิมชัย สมท่า (2547 : 119) การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่าและหลักความโปร่งใส

2. จากการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความถูกต้องตามแนวคิดเหมาะสม และเป็นไปได้ ทั้ง 4 ด้าน 6 หลัก 68 รายการ โดยแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารงานงบประมาณ ตรงกับแนวคิด มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิรันดร์ เมืองพระ (2546 : 96) กล่าวถึง การปรับเปลี่ยนงบประมาณที่มีลักษณะมุ่งเน้นผลงาน (Performance - based budgeting) มีเป้าหมายที่จะทำให้การจัดสรรทรัพยากรของชาติมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน มีระบบการจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ มีระบบรายงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยนำหลักการของธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดทำงบประมาณที่ดีได้แก่ การคาดการณ์ได้ (Predictability) ความโปร่งใส (Transparency) การมีส่วนร่วม (Participation) ความรับผิดชอบ (Accountability)

3. จากการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความถูกต้องตามแนวคิด เหมาะสม และเป็นไปได้ ทั้ง 4 ด้าน 6 หลัก 68 รายการ โดยแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารงานบุคคล ตรงกับแนวคิด มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพร รุ่งโรจน์สาคร (2549 : 36) ที่พบว่า พฤติกรรมทางคุณธรรมตาม

ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี อยู่ในระดับมาก และมีระดับพฤติกรรมทางคุณธรรมในกลุ่มพฤติกรรมการพัฒนาและฝึกฝนตนเอง กลุ่มพฤติกรรมการค้ารงตนให้เหมาะสมกับฐานะ และกลุ่มพฤติกรรมการประพฤติตนจากมากไปหาน้อยตามลำดับ พฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ตามทฤษฎีของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

4. จากการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีความถูกต้องตามแนวคิด เหมาะสม และเป็นไปได้ ทั้ง 4 ด้าน 6 หลัก 68 รายการ โดยแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารงานทั่วไป ตรงกับแนวคิด มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ของ ศิริยา โทแก้ว (2549 : 124) ที่พบว่า 1) สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสิริวิสุทธิวิทยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ในขณะที่ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสิริวิสุทธิวิทยา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนพบว่า มีความแตกต่างกัน และที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ ด้านหลักนิติธรรม และแตกต่างกันน้อยที่สุด คือ ด้านหลักคุณธรรม 3) ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสิริวิสุทธิวิทยาที่พบคือ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ยังขาดระเบียบไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียนอย่างจริงจัง ข้อเสนอแนะผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งครูไปอบรมหรือจัดอบรมภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้ดียิ่งขึ้น และควรสร้างขวัญ และกำลังใจให้กับครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินการวิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นการวิจัยไปใช้กับการวิจัยดังต่อไปนี้
คือ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ของงานทั้ง 4 ด้าน 6 หลัก 68 รายการ ไปประยุกต์ใช้ตามสภาพความพร้อมและบริบทของแต่ละสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง และมีแนวทางที่ชัดเจนมากกว่านี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ให้กับคณะครู ผู้ปกครองโดยเห็นความสำคัญที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำข้อมูลมาสรุปผลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบเพื่อร่วมกันดำเนินการ และนำไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ควรนำผลการวิจัยไปดำเนินการจัดทำแผนการนิเทศกำกับติดตามแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยกำหนดตัวบ่งชี้ในการนิเทศอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการที่มีทิศทางเดียวกัน มีการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายในระดับชาติ และจัดทำเป็นคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเผยแพร่แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การตอบแบบสอบถามในการวิจัย ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในงานวิจัยมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องแนวทางการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาซ้ำอีกครั้ง ในแบบเชิงลึกคือเชิงคุณภาพเพื่อเป็นการตรวจสอบผลการวิจัยว่ามีความเที่ยงตรงกันหรือไม่

2.3 ควรหาแนวทางของการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่เกิดขึ้นใหม่มาทำการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่ดีต่อไป